

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre	10 1/2 — kr.
Félévre	5 " — "
Negyedévre	2 " 50 " — "
Egy hónapra	1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: KOHÁNYI GYULA
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések alk. szerint jutányos aron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejelölésért 30 kr.

Horánszky kvóta-tanulmánya.

Horánszky Nándor kvóta-tanulmányát, melyről már korábban szóltunk, ma kaptuk kézhez. A nagytekintélyű politikai könyve teljesen megvilágítja Horánszky-nak a kvóta-kérdésben elfoglalt álláspontját. Érdekességének első forrása a szerző egyénisége. A magyar politikai világban mindenek által a politikai komolyság és tárgyilagosság mintaképeül nagyrabecsült férfiu könyve már csak azért is számot tarthat a különösebb érdeklődésre, mert Horánszky Nándor írta. Fokozza érdekességét történelmi láttere, Horánszky-nak a hetes kvóta-albizottságból való kilépése, melynek indokai most már teljes megvilágításban állnak előttünk.

Horánszky felfogását nem osztjuk minden részletében, fejtegetéseinek nem minden mozzanatát tesszük magunkévá, de az alapos és beható munkáért s számításaiért, melyeknél igaz hazafiasága és fajszeretete vezette, örömmel rójuk le az elismerés adóját.

A nagybecsű tanulmányt az alábbiakban ismertetjük:

Horánszky Nándor könyve a legutóbbi kvótatárgyalások pragmatikus történelme és kritikája. Megvilágítja a kvóta-kérdés harminczéves múltját, sivar jelenét és reménytelen jövőjét.

Két éve annak — így kezdi Horánszky történelmi visszapillantással — hogy a kvóta

megállapítására irányuló törvényes eljárás a monarchia két állam közt első ízben kezdetét vette és ime a megegyezést tekintve ma is ott vagyunk, ahol két évvel ezelőtt voltunk: a semminél.

A közös egyetértéssel megoldandó kvóta-kérdés elfajult és a mérkőzés hatalmi esélyeinek élére van állítva. Horánszky már 1896. nyarán megmondotta, hogy az út, amelyen a kvóta-kérdés elintézése megindult, csak zűrzavarra és civakodásra vezethet, de nem a kvóta-kérdés törvényes és igazságos megoldására.

A kvóta megállapításának ugyanis csak egyetlenegy természetes és törvényes alapja van és ez a teljesítési képesség, mely a két állam erőviszonyainak megfelelő. De Ausztriában a kvótakérdés agitációval kezdődött, mert nyilvánvaló, hogy mielőtt még valakinek csak eszébe jutott volna a két állam erőviszonyait megvizsgálni, már szállóigévé lett, hogy a magyar korona országainak kvótáját fel kell emelni.

Az osztrák kvóta-bizottság látva, hogy a teljesítési képesség kipuhatólása mellett a magyar kvótának még jelenlegi százaléka is nagy, egyszerűen kitért az erőviszonyok vizsgálata elől s a teljesítési képességtől idegen, erőszakos alapon, a népesség számaránya alapján, olyan kvótát javasolt, mely a szaktitást egyenesen provokálta.

A horrens osztrák számításokkal szemben Horánszky Nándor részletes statisztikát állított össze a két állam anyagi erőforrásainak s így teherviselési képességének kipuhatólására. Jövedelmi alapon a két állam erőt a földbirtokból, a házbirtokból, a tőkevagyonból, a bányavagyonból és az iparból befolyó jövedelmek alapul vételével hasonlította össze s arra az eredményre jutott, hogy e tételek-

ből Ausztria jövedelme 1.163.249.000 frt. a magyar korona országainak jövedelme pedig 373.749.000 frt. A két összegnek százalékos aránya:

75.68 : 24.32.

Igy állanak a monarchia két államának erőviszonyai, melyeken a kvóta megállapításának törvényileg és természetesen nyugodnia kellene.

Ily körülmények közt nagyon is érthető, hogy a mi tisztelt szövetségeseinknek okuk van félni a gazdasági viszonyaik szellőtetésétől és a rendelkezésükre álló anyagi erők felderítésétől, mert hiszen ennek őszinte és realis megvilágítása mellett nyomban ki-tűnt volna, hogy a magyar kvóta túl magas és megdöbbentően igazságtalan.

Ausztriában nagy gyűlölettel folyt az agitáció a kvóta emelés mellett. Az ottani szitkozódó elemek Magyarország kvótájának felemelését mással, mint gorombasággal megokolni nem tudják.

Aggasztó tünet, hogy az osztrák kormány e kifakadásokat észrevétel nélkül hagyja, a mivel az agitáció malmára hajtja a vizet s megdönti a kvótatárgyalások őszinteségébe helyezett hitet.

Fokozta, sőt szította a bajt az osztrák kvótabizottság is, amidőn mindjárt kezdetben beledobta a közvéleménybe a jelszót, »hogy egyenlő jogoknak, egyenlő terhek felelnek meg«, ami őszintén és nyíltan szólva, nemcsak felbiztatás, de a fennálló törvényes állapotnak megtámadását is tartalmazza.

Midőn ugyanis Magyarország 1867-ben a szankezió pragmatikában elvállalt kötelezettségeinek kezelési módját megállapította, állami önállósága és kizárólagos önrendelkezési joga felett senkivel nem alkudott és magát senki-nek alkuja utján le nem kötötte. Önmaga-

Regény a varrógépteremből.

Írta, Bogdán Bella.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

I.

Ágnesnek hívták és ingeket varrt a híres Varrel és Társa czégnél. Látni lehetett mindennap reggeltől estig a hosszú teremben. Abban a teremben, hol ama finom, széphaj-tású ingek készütek, a miket elegáns urfiak viselnek a nagy bálók és zsurok alkalmával és a miket leányok és asszonyok varrnak ott a Varrel és Társa czég nagy, hosszú ter-mében,

E leányok néha hangosak és kellemet-lenek, s a lábuk sem piezi mindig s ruhájuk széle kopottas többnyire.

De Ágnes, az nem olyan. Ő finom volt és kecses. A haja, e lágy és hosszú haj a kis fülére bomlott olykor, a homloka is fehér volt. Igen, látni lehetett, hogy nem ide való ő Leszállt valami csodás országból és most itt kell, hogy legyen közöttünk tévelygő sötétlelkű emberek közt. S dolgozik. Am a két kezével csak, míg a lelke nincs itt, hiszen ez látni-való.

Azért derült e lélek. Hisz az távol van valami kedves virágos tájon, hol bűvös rózsá-kat himbál az esti szél és csillagok ragyognak illatos vizű kristálypatakokra. E patakokban szép fehér madarak és a lila égen aranyfelhők usznak.

Ott járt a lelke, e szép tiszta tájon s ke-zéi dolgoztak csupán. Így aztán üde s illatos ő és ha akarják, elmondom a regényt Ágnes-ről, ki ott vart százajtásu inget a Varrel és Társa czég hosszú termében.

II.

A hosszú terem főnöknője egy idő óta oly nyájas Ágneshez. Pedig rettegett egyén e nő. A Varrell és Társa czég hosszú termében és a mellette levőkben halkan zsong e nőről egy rege. Ugy suttoják, hogy házmesterleány volt ő csupán, de husz év előtt szép vagyon nyomai ma is látszanak ennek) és Varrel Kelemen méltányolta e szépséget. De ki tudná ezt ma már? Ellenben kétségtelen az, hogy félnek tőle és rettegnék mind e leányok itt.

Karolin asszony oly nyájas most Ágnes-hez szünte kegyes ő most. Sőt több is talán hízlekedő. Ő a rettegett, a gögös uralkodóné hizeleg most.

Mert tudni kell, hogy a czég főnöke Varrel Kelemen, a hatvan éves öreg ur most néha lejön a hosszú terembe és nézi Ágnes ingeit és a finom kekeres kezeket is, azt hi-zsem már kísérté is, ugy véletlen a Fe-renoz városba, és Karolin asszony ezt látja mind.

Éles szeme van e nőnek, ki még szép, de már negyven éves talán.

Szóval Karolin asszony nyájas és edes most és a többi leányok irigykedve és gu-nyosan pislognak Ágnes felé és este otthon sóhajok közt mesélik, mily szerencse vár

Ágnesre, hisz látja a vak is, hogy szereti őt az ur.

III.

S egy nap a hosszú terem kis munkás-nőjét felhívták a Karolin asszony szobájába. Ez ritka dolog volt, mert szentély e szoba, hol az urnó tartózkodott és hová csak Varrel Kelemen lépett szabadon ő is nagyon ritkán, E kis szoba nagy tükre előtt áll a főnök, a bázak, értékpapírosok és a gyár ura e hatal-mas erős öreg ur, ki im Ágnes felé nyújtja kezét.

Varrel Kelemen sápadt kissé és akadozva mondja:

— A feleségemnek akarom Ágnes legyen az enyém.

Mily nagy szerencse ez. E dus ember ki megkér im egy nyomorgó leányt! Ki nézi, hogy hatvan éves ő és a leány fiatal. Szive tán mást is álmodott a csodás országban, hol lelke gyakran járt, nem látott-e valaho egy ragyogó ifjut fiatal és kedveset, ki kitarja karjait és szívére veszi... S ha ingeket varr e leány, vajjon szive és lelke és ő maga eladó-e azért? Elérhető e a Varrell és Társa czég főnökének, bár oly gazdag ő és előkelő is?

— Főnök ur, mondja oly halkan, hogy Karolin asszony meg sem értheti, bár figyel és kíváncsi végtelenül, ez nagy megtiszteltetés igen, ezt érzem én, de el nem fogadhatom én mást szeretek.

Jó volt, hogy itt volt Karolin asszony. A

számára szabott törvényt anélkül, hogy ebbe a monarchia másik államának beleszólási joga lenne. Ily körülmények között hivatkozni tehát az „egyenlő jogokra”, mint valami joggyarapításra és ennek mintegy viszonzásául állítani oda az „egyenlő terheket”, mint viszonyszolgáltatást, legalább is eszmeztávar és a monarchia két állama között létező közjogi kapcsolatot természetének nyilvánvaló félreértése.

De vajjon axon törvényben, melyben Magyarország a sankció pragmatikában elvállalt kötelezettségének teljesítési módokat megállapította, hol van kimondva, hogy Magyarország a közös ügyek terheit Ausztriával egyenlő arányban viseli? Sehol. Sőt ki van mondva az ellenkező, ki van mondva jelesen az, hogy az arány kölcsönös egyezkedés útján állapítatik meg, ami annyit tesz, hogy mindenik fél annyival járul a közös ügyek költségeihez, amennyit anyagi erejének aránya időről-időre felülmúl. Ha most már ily állásban a dolgoknak szövetségeseink elég bátrak arra, hogy az „egyenlő jogok” és „egyenlő terheknek” már csak a teljesítési képesség szempontjából is képtelen eszméjét felvessék, akkor legalább legyenek logikusak és mondják meg nyíltan, hogy a monarchia két államát közösen érdeklő ügyeknek jelenlegi kezelési módját, mely a kvóta megállapítását, a teljesítési képesség alapján helyezi, a magok részéről fenntartani nem akarják, — mert ez legalább világos beszéd, melyet mindenki megért, de az esetben azután nem is a kvóta megállapításáról van többé szó, hanem arról, hogy Magyarország minden más országgal kizárásával önmaga intézkedjék az iránt, hogy ezen kötelezettség teljesítésének egy más módját állapítsa meg. A szóban forgó izgató jelző kijátszásában van tehát a másik súlyos hiba, mely elkövetett, de a melyért a felelősség Magyarországot ismét nem terhelheti.

Nem szenved kétséget, hogy felelősség terheli a magyar kormányt is azon kétértelmű magatartásért, melyet a kvótakérdés eddigi rajadásain keresztül tanúsított és ezáltal szinten tényezőjévé vált a kínos helyzet előidézésének.

A kvótaharcz különben a legutolsó tárgyalásig a számítási alap körül folyt. — Magyar részről fenntartani kívánták az 1867-ben, 1877-ben és 1887-ben jobbnak hiányában

alkalmazott, az egyenes és közvetett adók bruttó-jövedelmén alapuló számítási alapot, melynél mindkét állam nyers bevételéből az átfutó tételek és időközileg egyoldalúan létesített új vagy tágitott adók kihatottak. Igaz, hogy a kvóta kiszámításának ez az alapja és ez a módzata, egyik államra se kötelező, sőt az is bizonyos, hogy ez a kiszámítási alap Magyarországára nézve szerfelett káros, mert a két állam erőviszonyait nemcsak hogy híven vissza nem tükrözi, de sőt reá nézve azon alaphibában szenved, hogy mentől jobban kénytelen volt szivattyúzni adózó polgárainak az erejét, hogy századoknak önhibáján kívül álló mulasztásait pótolja, annál bátrányosabba vált reá nézve ez az alap. Ugyde dacára annak, hogy Magyarország régen látja azt a szembeálló károsodást, mely a tényleges erőviszonyoktól messze eltérőleg, ezen kiszámítási módzat mellett reá nehezedik; még sem bolygatta azt, mert egyfelől látta, hogy ennek bolygatása, az uralkodó, hatalmas tényezőkkel szemben, egy, következményeiben alig belátható zűrzavarnak válhatnék forrásává; másfelől pedig mindenkor színtelen sulyt helyezett ama békés egyetértésre, mely a két állam között létező közjogi kapcsolat szilárdságának egyik elsőrendű feltételét képezi. Ez okon történt tehát, hogy Magyarország a kvóta-tárgyalások megindulása alkalmával ezen gyakorlatban volt alapot, újra felajánlotta. És vajjon mit ért el Magyarország eme csaknem a bárgyúságig menő lojalitásával? Elérte azt, hogy Ausztria ezen kiszámítási alapot egész a legújabb idő-kig visszautasította, az ő anyagi erőinek és teljesítési képességének felderítését oszontentative kerülte, a népességi kulcson kívül, más számítási alapot javaslatba nem hozott, hanem egyszerűen lármát csapott.

Majd elfogadták osztrák részről a magyar számítási alapot, de nem jártak hozzá a kívánt kibasításokhoz. Ekkor jöttek a 42, 385 és végül a 38 százalékos kvóta-ajánlatok. Világosan kitűnt, hogy Ausztria nem egyezkedni akar, hanem Magyarországot egyszerűen megsarczolni. A magyar kvóta-bizottság többsége ekkor fájdalom, proprio motu elhagyva elvi álláspontját rest útve a kibasítási princípiumon fel százalékos kvóta-emelést ajánlott fel.

Horánszky részletes számadatokkal támogatva fejtegetéseit, a magyar kvóta-bizottság többségének fontjelzett álláspontjaival

szemben arra az eredményre jut, hogy ha az általa kijelölt és feltétlenül kihatandó tételek mindkét állam nyers bevételéből kihatottak, akkor Magyarország aránya 29-54, Ausztria aránya pedig 70-46 laend. Ime a 2 százalékos preecipuumot is beleszámítva, vagyis egységesen véve ez az igazi arány a jelenlegi számítási alapon. Ha pedig a preecipuumot külön számítjuk és a határörvidék bevételeit előbb a nyers bevételéből levonjuk, annakutána pedig Magyarországot külön, vagyis a határörvidék nélkül terhelő arányt a közösügy kiadásoknak csak 98 százalékára alkalmazzuk: Magyarország aránya ezen a számítási alapon akkor is csak 30-31, Ausztriaé pedig 69-69 lesz.

Horánszky újra felemlíti a már régebben ajánlott kibontakozási módot, hogy t. i. 10 évig ne bolygassuk a jelenlegi kvótát, hanem az ezalatt kipuhatólandó kulcs segítségével állapítsuk meg azt utólag és számoljunk le arra utólag.

Nagyérdékű fejtegetéseit Horánszky így végezi:

„Hogy hová fog fajulni a dolog, azt ez alkalommal nem vizsgálom, bár ennek különböző alternatíváit látom, de annyit joggal konstatalhatok, hogy bármi történjék is, a magyar korona országait a történelmükért felelősség nem érheti, mert:

Magyarország, dacára annak, hogy kvótája — mint kimutattam — jelenleg is, szerfelett igazságtalan, mégis ennek leszállítására eddigelő igényt nem támasztott, mindenkori eljárása a törvény szellemének megfelelő és lépéseiben egy percze sem tért le a komolyság és mérséklet azon útjáról, mely az egyezkedés sikerének egyik első rangu biztosítékát képezi; ellenben:

Ausztria az agitáció terére lépett, törvényesség helyett a spekuláció alapjaira helyezkedett, az az erőviszonyok tisztábazozatala elől kitért és anélkül, hogy ezt megokolni tudná, oly kvótaemelési igényt támasztott, mely a két állam teljesítési képességének arányaival szemben nemcsak kihívó, de felháborító is.

Ily körülmények között Ausztria részéről kvótaemelést kivánni méltatlanság és igazságtalanság.

Magyarország részéről pedig kvótát emelni erkölcsi önmegalázás és az ország anyagi érdekeiért ejtett súlyos mérénylet lenne.

Varrel és Tarsa ezég hű embere megemti im a főnököt a szegyéntől és a zavartól, mert nem szegyen-e az, ha ily leány ily leány, ily nyomorgó leány elutasítja az ur becsületet ajánlatát?

— Kisasszony, szól, és kegyetlen e hang nagyon, belátja tán, hogy ezek után nem alkalmazhatom tovább.

De titokban nagyot sóhaj. Igen megkönynyült e lélek és azt hiszem szereti most a bátor és vakmerő leányt, ki elutasítja a kérdést a gazdag keróket, mintha uri dama lenne pazar és nagyuri házból való.

IV.

Tehát e leány életében ifju van. És szerelem e lélekben, olyan nagy és végzetes, minőkről költők irnak, a híres lágyszavu poéták. Ama fényes és ragyogó szenvedély ez, mely mesék könyvébe való s miről büszke, pözölő férfiak almodnak. Olyankor persze mikor egyedül maradnak és a vásárolt gyönyörök emléke unott és kellemetlen nagyon. S hogy a hosszú teremből kifuték és im egyedül van a sötét utcában, hol immár barna köd ereszkedik és halk sóhajjal surranak el a szerelmes párok ez ifju keze mily hatalmas lett.

Igen, az erős férfi ő és érzi, mint vonja maga felé, oda, oda — egészen magához.

Most esni is kezd, lassan hull, kopog a kalapjára, és átázik finom czipellője. Esőn, ködön és felhőn; minden nyomoruságon világít ez alak; az ifju, hű szerelem.

S a leány megy, nem néz sehová. Azt hiszem lelkevel immár ama csodás országban

van, hol bűvös virágok nyiladoznak, hol szép fejére fényes korona vár és hol kristályvízű patakok mentén majd sétálnak ők s nem tesznek mást, csak szeretik egymást.

Egy fiu ajtaja halkán nyílik meg.

V.

Engedjék meg, hogy bemutassam e fiut. Mert itt él ő e nehéz szürke födelű könyvek között. E könyvek közt, melyek tele vannak a világ minden bölcsességével. Letűnt idők illata árad belőlük, fényes és sötét korok árnya kísért egyaránt. A nagy elmék filozófiája és híres sophisták okoskodásai, mik emlékeznek hiábavaló szenvedélyekről, emberi érzések mutasáról, hogy kicsiny az ember és gyarló, mint számtalan más, csak féreg ő csupán és a nagymindenségben a porszemmel egyenrangú.

Mit érez, alkot, terem; vágyik és akar, mily neveltséges mindaz és idők idejében mily semmisség: az van e könyvekben.

S e könyvek közt most kísért egy leány lelke. A fiu szive ére, hogy közelednie kell erre felé. E szürke és porlepte nehéz írások közt mily ragyogó lenne e leány. — S Plató bölcsessége, Caesar diadala, Róma hatalma és minden egyéb, mi volt és van és lesz, mi kicsiny e leány egyetlen sóhajához képest.

Mert szép e leány, oly szép, mint az álom. E könyvekben a múlt van, e leány a jelen és jövő. — Misztikus ez a szó: jövő!

A jövőn fátyol van, azért kiösmérhetetlen. De e leány, e szép és kedves, ez álom csupán és hogy csókolhatja a haját, a kezét, a fehér nyakát — ez is álom, és félős, hogy elfoszlik.

Mert minden álomnak ez a vége és a végzete. De most az ajtó halkán nyílik meg.

VI.

Elek, ez volt a fiu neve, fölugrott. A leány bár vizes ruhája és kicsiny mint egy azott egérke — gyönyörű mégis és kíváncsatos.

Ők nem szóltak semmit, hisz felesleges ez, és Ágnes leült. Faradt volt ő és e meleg szoba kedves nagyon.

Igen, gondolta a fiu, ez álom csupán. Mesékben van, hogy eljőnek ők, a büszke leányok, a szerelmes ifjakhoz és édes csókot lehelnék ajkukra, aztán eltűnnek — így lesz most is kétségkívül: — Haugosan pedig ezt mőndja ő:

— Végre!

Ágnes felemelte az arcát, es arez könyves volt és reszketett a leány.

— Itt vagyok. Azt ukarták, hogy felesége legyek Varrel Kelemennek. S mert nem akartam: elűzték, ki a hosszú teremből, ki az utcára.

A szobában homály van, de nem szomorú az azért. A fiu keze szorosán tartja Ágnes kezét és most csókolja is.

— Nálad maradok örökké — szolt a leány — és ismétli ér forró arcza a fiuhos ér. S ugy tűnek ők.

A polezról a könyvek gunyosan intenek. Koponya is van közöttük, mely bár üres már most mintha rájuk nevetne.

Most, hogy est mind látni kell és mig karjában a leány, e forró édes idomok: a vére lehül. Győtrő ez és kínos és haszontalan az élet, igen és néha gyáva az ember.

Az adóprés.

— Pénzügyminiszteri körrendelet —

Debrecen, jul. 7.

Odafenn Budapesten, a pénzügyminiszter birodalmában úgy találták, hogy az adók nem a kívánt mérvben folynak be. Hiába a megintés hiába a zálogolás, hiába az árverelés: az állam feneketlen kasszája nem akar telni, pedig a delegációk oly készségesen szavazták meg a milliókat, mint a parancsokat.

Keserves éveik voltak az igaz. Olyan drága kenyereket ettünk, a melyet már régen nem! Gazdag ember — a kinek hitele van — csak tud magán segíteni, de a szegény ember a ki övei szükségletét a legmagasabbra felfo- zott erővel se képes megkeresni, mit tegyen? Kúzd tovább, koplal tovább és titokban, vagy talán nyíltan is panaszba tör ki: s talán már eladta előre munkáját, hogy a mai nap vésé- get, mai nap szükségletét úgy ahogy kielégítse.

Tudjuk jól, hogy adót fizetni kell, mert az államnak anélkül léteznie lehetetlen. Ismer- jük e tekintetben állampolgári kötelességeinket. Nem zúgolódunk tehát, ha volna miből fizetni, de éppen az a baj, hogy — nincs. Pang a kereskedelem, pang az ipar, szűkülökdi a földművelő, kis gazda s talán még a nagy gaz- da is.

Elvitázhatatlan szomorú jele ez a mostani időnek. Szegényedünk. A tömegek nyomora terjed.

Éreznie kell mindenkinek azt a kétségbe vonhatatlan igazságot, hogy agri-kultur-állam az újabb idők versenyében meg nem állhat. Pár rossz év kell csak s az agrikultur állam szá- ezrei, milliói nyomorognak s a mellett képte- lenek lesznek az állami szolgálmányokat tel- jesíteni.

Odafenn Budapesten, a pénzügyminiszter birodalmában másképp látják a dolgok folyását, amint est egy június hó 23-án 53152, szám alatt kiadott pénzügyminiszteri rendelet iga- zolja.

Mert Elek, ez álmodozó, most megijed, mert tudni kell, hogy az élet csupa küzdelem és vergődés és a holnapra gondolni: gyötrő- dés és aggodalom.

E nő itt, e gyenge és szép, kit karjaiban tart: bár szereti, mily felelősséget jelent ez! S mennyi lemondást és mily fordulatot s meny- terheket s hol az erő s nagy küzdelemhez s végre is nem, nem lehet!

Feláll! Hirtelen.

VIII.

— Ágnes, — mondá, — mily dőresség! Itt... itt nem maradhat nálam: nem ismétli most.

S ebben a perczben gonosz e férfi, nem becsületes; gonoszabb, mint becsületes kétség- telenül. És a lelke üres. Álom és szerelem ez messze repü im szárnyra. Kelt és tovaszál, E szobában, e k dvesben most egy okos férfi van. Kifelé rohan. De az ajtónál megáll. Azt hiszem, egyszer ez életben, míg a világ-világ utoljára végig száll lelke a csodák tündéror- szágán.

Hirtelen, mint a pillanat és bucsuzik a nagyzeirnu ékes virágoktól, a szép holdsugártól mely pazar fény hint fodros hullámu vizekre melyek partján ketten mennek: a szép ki- rályné és ő, a büszke királyfi, boldogan, sze- relmesen.

Ágnes ma ismét ingeket varr. A Varrel ezégek számos versenytársa van és azoknak nagy szükségük van lányokra, kik ama szép hejtásu ingeket készíttik, a miket elegáns urfiak viselnek a nagy bálok és pezsgős zsúrok alkalmával.

Ez a körrendelet a következőket mondja ékes, hivatalos stílusban:

A közadók kezeléséről szóló 1883. XLIV t.-cz. 39. §-ának rendelkezései szerint immár közel jövőben a folyó évi III. évnegyedi adó is esedékes és beszedendő lesz mert az állami egyenes adófizetésekről elem terjesztett fő s összehasonlító kimutatásokból arról győ- ződtem meg, hogy eddig az adóbefizetési ered- mény hónapról-hónapra kedvezőtlenebb úgy, hogy folyó évi május hó végével a befizetési eredmény a múlt év hasonló időszakához képest 1.347.149 frt 56 krajczárral, az állami költségeloiránnyal szemben pedig már 3.764.042 frt 99 krral kedvezőtlenebb; végül, mert legközelebb már bekövetkezik az az időszak, melyben a mezőgazdasági termények értékesíthetése által a gazdalközönség fizető- képessége emelkedik, miáltal az ipar és ke- reskedelem terén is nagyobb lendület támad: elérkezett az idő arra, hogy a közadók foko- zottabb mérvben leendő beszedése iránt a törvényes intézkedések megtételessenek; — ép- pen azért, kapcsolatosan a városokban felsza- porodott állami adóhátralékok rendezése iránt f. évi márczius 3-án 17816 és az adójukat közvetlenül a királyi adóhivatalnál fizető adó- zók állami adóirtatásának szorgalmazása iránt f. évi márczius 14 én 22440. sz. a. kiad- ott rendeletekkel összefüggésben a beaj- hatlan adók törlése és a esekélyebb értékű ingatlannal bíró adózók adójának rendezése tárgyában 1898. évi február 2-án 9268. sz. a. kiadott rendelettel felhívom a pénzügy- igazgató urakat, hogy késedelem nélkül intéz- kedjenek:

1. hogy mindazok, a kik a múlt évről fen- maradt, vagy a folyó évben esedékesé vált állami egyenes adó, hadmentességi díj és egyéb kincstári tartozásukat be nem fizették és fizetési halasztási kedvezményben nem részesültek, összes tartozásuk befizetésére megintés útján legkésőbb július hó végéig felhívassanak;

2. azokról, a kik a megintésben kitűzött határidő letelle után tartozásaikat be nem fizetik, a hátraléki kimutatás rögtön elkészít- tendő és ezek ellen a végrehajtás második fokozata, vagyis a zálogolás és pedig minden személyválogatás nélkül ez évi augusztus ha- vában akként eszközözlendő, hogy a végrehajtás harmadik fokozata, vagyis az árverés f. é. szeptember hóban, ott a hol szükséges meg- tartható legyen sat.

Ez a körrendelet tenorja s ebből a hang- nemből folyik az tovább, míg egyszer csak bevégeződik ilyenképpen: elvárom a pénzügy- igazgató uraktól, hogy minden törvényes eszköz, szigorú és egyben tapintatos felhasz- nálásával — nemesak a folyó adókat, hanem a múlt évről fennmaradt hátralékokat is besze- detik és az adófizetés sikerét feltétlenül biz- tosítják.

A hosszasan kioktató körrendeletet alá- jegyezte maga a pénzügyminiszter ur ó nagy- mentsága. Az adó-csavar tehát működésbe van hozva s az már most megy tovább, mint az archimedesi csavar.

Hát hiszen úgy volt az, hogy Magyar- országon még alig három héttel ezelőtt jó középtermésre számítottak. Lesz pénze a keres- kedőnek, az iparosnak, a szellemi munkásnak és mindenkinek, mert hiszen a föld gazdagon fogja meghálálni a reá fordított fáradságot. Mikor a szép reményeken elringatóztunk, jött az itéletidő, mely Magyarország jó nagy részében tönkre vert minden terményt.

Azt mondják, 60 millió a kár Magyar- országon. Kimondani is sok, hát még nélkü- lözni ezt a 60 milliót!

Mindegy! A pénzügyminiszter jun. 23-án — kevés napokkal a szörnyű csapás előtt — működésbe hozta az adó-csavart s az most működni fog.

Szegény agri-kultur Magyarország mikor jösz már tudatára annak, hogy mint föld- művelő állam nem sokáig bírod már a ter- heket?

Elkerülhetlen, hogy elszegényedjél, nyo- morúságba essél.

Az elszegényedet, elnyomorodott orszá- nak pedig tudjuk — mi a sorsa. Vazallusáva lesz azoknak, akik nálánál gazdagabbak erősebbek.

Táviratok.

Mozdonyvezetők a miniszternél.

Budapest, jul. 7. A Debr. ered. táv. A m. kir. államvasutak vonalain alkalmazott mozdonyvezetők 10 tagu küldöttsége tisztelt a napokban Dániel báró kereskedelmi mi- niszternél és Vörös László államtitkárnál. Ez alkalommal emlékiratot nyújtottak át, melyben helyzetük javítását kérelmezik. Az emlékirat- ban megfelelőbb szolgálati rendtartás behozat- talát, a szolgálati időnek a közbiztonság ér- dekében való leszállítását és fizetésük olyan javítását kérik, hogy a kilométerpénzek rend- szere feleslegessé váljék. Nyugdíjintézet lé- tesítését is terveznek az igazgatóság ellenör- zésének fentartásával. A mozgalom tétel áll minden szocialista agitációtól és ugy a mi- niszter, mint az államtitkár megígérték annak figyelembevételét.

Nagy munkás gyűlés.

Budapest, jul. 7. (A Debr. ered. táv.) Nagy munkásgyűlés lesz vasárnap délelőtt a fővárosban, melyen a faiparosoknak munkása ugymint az asz alsók, acsok, aranyozók, esz- tergályosok, kefe és ecsetgyártók, kádárok, kocsigyártók, kaptafa készítő, faszobrászok, mintaaasztalosok, kárpitosok, serfőzők, üvege- sek és a fátmunkáló gépek segéd munkásai az i p a r t ö r v é n y e k r e v i z i ó j a és a m u n k á s v é d t ö r v é n y e k valamint az általános választói jog felett fog- nak tanácskozni. A munkások körében nagy agitációt fejtenek ki, hogy a gyűlésen men- től többen vegyenek részt.

Sertésvész.

Nyiregyháza, jul. 7. A Nyiregyháza- hoz tartozó K i r á l y t e l e k tanyán fellépett a sertésvész, minek következtében Nyiregyháza területét zár alá helyezték.

Az aradi panama.

Arad, jul. 6. Az aradi Panama ügyében ma a 35.000 forintos tételt tárgyalta. B a c s azt valija, hogy részletekben vette fel a kav- szából a pénzt, a szerint, a mint azoknak szükséges volt, a kiknek gyümölcsötetés vé- gét kiadta. C z e g l é d i ellenőrről B a c s azt vallotta, hogy tudott a sikkasztásról és segédkezett azt palástolni. Ma Baes már ter- helő adatokat nyújt tisztársai ellen, míg ed- dig segítette őket a kínárból kimenekül. Holnapra már egész sereg tanu van beidexve, miután azonban a sikkasztási tételek még nincsenek letárgyalva és a vádlottakat még ki nem hallgatták, a tanukat új határidőre idé- zik be és folytatják a sikkasztási tételek tár- gyalását. A tárgyalás e szerint még egy héttel tovább fog tartani.

Nagy idők tanuja.

Budapest, július 7. A «Debr.» ered. táv. Ismét kidőlt a nagy idők egyik érdemes tanu- ja. Deési T ö r ö k Dániel volt városi főis- pán, volt orsz. képviselő és polgármester 69 éves korában f. hó 1-en hosszas szenvedés után Nagy-Szebenben meghalt. Az elhunyt a szabadságharcz idejében a honvédség soraiban harezolt hazájáért és vitézségével, hősiességé- vel nem egyszer tüntette ki magát. Halála széles körökben nagy részvételt kelt. Holtte- tét Nagy-Enyedre szállították, a hol f. hó 3-án a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. A megboldogult Nagy-Enyed város ny. első ta- nácsosa, a pápai szent Gergely-rend lovagja és Visakna város diszpolgára volt.

Összeesküvés a király ellen,

Budapest, jul. 7. A Debr. er. táv. A rendőrség elfogta Muzsik József szociálista munkást és két társát. Mindhárman összeesküdtek a király ellen elkövetendő gyilkos dynamit merényletre, melyet a király ellen akartak elkövetni. A rendőrség már régóta figyeli őket, míg végre hurokra kerültek. Az összeesküvők december óta tervezgették tettüket s csak alkalomra vártak. Muzsik József bevallotta a tervezett merényletet mondva, hogy arra még decemberben esküdtek össze a lánczhidnál.

Társai kikét szintén elfogtak tagadják, hogy részök, avagy csak tudomásuk is volna a király ellen tervezett dynamit merényletben.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —
Távirati tudósítás. jul. 7.
Határidőüzlet.
Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.71
Buza tavaszra	9.34
Tengeri	5.07
Rozs őszre	6.67
Zab szeptemberre	5.58

Értéktőzsde,

Zárul 1 órakor.

Osztr. hitelrészvény	359.70
Magyar	394.60
Államvasuti	359.30

Tanárok a Hortobágyon.

Debreczen, július 7.

Az ország minden részéből városunkba egybegyűlt tanárok tegnap nagy számmal keresték fel a Hortobágyot, hogy megismerjék a magyar Alföld legkarakterisztikusabb helyét.

Az idő, melynek melegségét az előtte való napi eső nagyban enyhítette, nagyban kedvezett a kirándulóknak és kellemessé tette utjukat.

Csak azt sajnálhatják, hogy az impresziót amiket magukkal hoztak nem azonosok azzal a mi a Hortobágyot jellemzi.

Mikor a déli nap pörkölően éles sugára merőlegesen éri a végtelen síkságot és a levegő telve van égető meleggel. Egész más akkor a Hortobágy.

Akkor igazán a nagy magyar pusztá, melynek jellegzetessége éppen akkor válik ki legjobban.

Majdnem haromszázán vágta neki a hortobágyi utnak, ami az előző nap kezdődött viharosnak mutatkozó, vagy legalább is esővel s így csupa kellemetlenséggel ijesztgető időjárás mellett az elszántság és a kényelem önfeláldozására hajló kegyesség bizonyos mértékét tételezte fel.

Mert nagyon kétséges volt, ha vajjon szárazon baba kerülhet-e az ember a hortobágyi messziségről. Es az idő megemeberte magát. Délibábot ugyan csak azok látták, a fellejes szeles időben, akiknek már volt némi fogalmuk a délíabatról és akiket erősebb képzelőerőséggel áldott meg a gondviselés, mint más halandókat, például a pestieket, a kik bábot eleget lótnak ugyan otthon a Vácsi-utczán

de a délíabótot legfeljebb a Jókai regényeiből ismerik.

Tíz óra felé szerencsésen kiértünk a Hortobágyra. Az indóháznál valamelyik közeli falu első esigánybandája a Rákóczyval azután pedig Király Gyula gazdasági tanácsnok szivhez szóló lelkes szavakkal üdvözölte a tanársereget s annak élén B e ő t h y Zsolt elnököt.

A hölgyek kocsikon, az erősebb nemhez tartozók pedig gyalog vonultak be a poétáktól gyakran megénekelt hortobágyi esárdához. Lobogók lengtek a fogadó épületén s illatos fűben gázolt a vendég, mikor belépett egy tágas deszkaszobába, a hol háromszáz személyre terített asztalokon hideg főlvágottakból összeállított villásreggelivel várta vendégeit a nemes város. Falatozás után a hortobágyi nevezetességek megtekintésére indult az egész társaság. Legelőször is a városi méneket tekintették meg a vásártéren. Azután uri fogatokra, paraszti szekerekre már amilyen alkalmatlanságokat ilyen nagy szorgos időben össze lehetett toborzani, szállott a vendégsereg s Király Gyula tanácsnok vezetése mellett körülbelül húsz kilométernyi köruton bejárta egy részét a sík pusztának, a mely a budapesti háztengerhez meg a hegy-völgyes vidékhez szokott szemnek roppant érdekes látvány volt.

A Tornyi dombnál Király Gyula elvezetette a város méneit, — remek szép állatokat, Márkovics Gyula ménes mester, a kinek már is elévülhetetlen érdemei vannak a város lötenyésztésének fejlődése körül, magyarázta a paripák származását.

Nem sokáig időzött a székertábor a tornyi dombnál, Keresztül sima szíken s döcögőtető locsogókön, a keserű vises kut mellett elhajtottak a Szathmáry telekig, a hol ismét elővezettek néhány szép ménlovat: A Kungyörgyi-szállás volt a következő állomás. A vendégek «vasaló»-t is lathattak itt, — a pusztá építészetének azt a nádból fgtt művét, a melyben a pásztor ember az ebédjét szokta főzni.

— Mi ez? — kérdi a kisasszony, aki alighanem pesti nő volt.

— Vasaló, — sietett a felelettel egy debreczeni ur.

— Ah hiszen mi vasalót-eleget látunk otthon is, — jegyezte meg naivul a kis leány.

A mátai telep érintésével tért vissza a társaság a esárdához. Még nem volt egészen készen az ebéd, a gulyásus, a borju tokány, amelynek illatát messze elhordta a szél, a hid alatt, ahol Fehér Sándor fő-fő szakács felügyelete mellett hófehér-kötényes pásztorok forgatták a vaskos szolgafákon függő hatalmas bográcsokban rotyogó eledelt.

Nemsokára asztalra került az izletes pusztai ebéd, melyet felköszöntőkkel fűszereztek néhányan. Király Gyula tanácsnok a vendégeket éltette a város nevében. Székely József (Karczag) Beöthy Zsolt remek beszédben köszöntö meg Debreczen vendégszeretét, amely olyan határtalan, mint a hortobágyi pusztá. Dr. Hegedűs István Dobieczyki Sándorért és Szigemeth Károlyért, míg Bodiss Jusztin (benézés) s szorgalmas, takarékos, józan gondolkodású debreczeni polgárság jólétere üritette poharát.

Ebéd után a társaság kisebb része a rendes vonattal visszatért a városba; — de a zöm tovább mulatott, táncolt, dikiézőzött, dalolt vagy pedig a pásztorokkal karikásokra és Mendelovics Lajos megbízottaival debreczeni spezialításokra alkudozott, miután már elébb Kiss Ferenc az egész kiránduló esapatot lefotografálta.

A zöm virágos jókedvével csak este fele jött haza külön vonaton.

A kirándulók a pompásan töltött nap emlékére debreczen és hortobágyi spezialításokat megrakodva tértek vissza.

Az érdekes dolgokat Mendelovics Lajos debreczeni kereskedő szállította ki.

Az elutazás.

Részben Nagybányára, részben haza utaztak a tanárok városunkból három napi tartó-

zkodás után. Bizonyára kellemes emlékekkel tavoznak; mert hiszen igaz magyar vendégszeretettel látta őket Debreczen városa.

A kultúra apostolai megnyugvással tekinthetnek az elért eredményre.

Ismét egy lépéssel előbbre jutott a középiskolák rendezésének sürgős kérdése.

Oláh Károly tanácsos volt a lelkes vezetője annak a rendezőségnek, mely fáradhatatlanul dolgozott azon, hogy a közgyűlés külső sikere is fényes legyen. Máltán dieséret illeti hát meg Oláh Károlyt odaadó fáradságáért, mit nem is késünk kijelenteni, viszonozva ezzel némi részben buzgó munkálkodását.

Az ipartestület ügye a kamarában.

— A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése. —
Debreczen, jul. 7.

A kereskedelmi és iparkamara Szabó Kálmán elnökle alatt tegnap délután tartotta rendes közgyűlést a kamarai tagok kiváló érdeklődése mellett.

Az elnöki megnyitó és az elnöki előterjesztések, valamint a titkár jelentésének tudomásul vétele után egy ünnepélyes aktus következett. Az országos egyesület ugyanis Nagy Lajos, a Stern József és testvére ezég kefégyári munkavezetőjét hosszú éveken át tanusított ügybuzgalmáért és szorgalmáért ezús éremmel és okmánnyal tartotta érdemesnek kitüntetni. Ezen kitüntetést nyújtotta át a kamara elnöke tegnap a közgyűlés színe előtt nevezett munkavezetőnek, ki a hozzá intézett buzdító szavakra meghatva köszönte meg az elismerés ezen megnyilvánulását.

A kereskedelemügyi miniszter azon felhívására, melyben véleményezésére hívja fel a kamarát, mennyiben volna teljesíthető egyes községek és városok, országos és heti vásárainak vasárnapra való áthelyezése iránti kérelme. A közgyűlés azon indokból, hogy főleg a földműveléssel foglalkozó közönség van akadályozva a hétköznapokon tartott országos vásárokon megjelenni az egyes községek orsz. vásárainak vasárnapra áttételét illetve engedélyezését véleményezni határozta. Több miniszteri leiratnak tudomásul vétele után hozott fontosabb határozatok közül a következőket említjük fel:

A Debreczenben létesíteni tervezett ipartestület ügyében átirat intézését határozta el a közgyűlés a városi tanácshoz, azon kérésel, hogy a helybeli iparoskörnek az ipartestület alapszabályainak sanccionálását megtagadó miniszteri rendelet ellen beadott folyamodványát támogatni sziveskedjék. Ez ügyből kifolyólag másrészt a felettes miniszterhez felterjesztés intézését határozta el, melyben a fenforgó ügyben valószínűleg téves információ alapján alkotott határozat megváltoztatására lesz felkérve.

Ezen felterjesztést a kamara küldöttsége fogja a miniszternek átnyújtani.

Több kevésbé fontos ügy elintézése után, a kamaránál alkalmazott és gyógyíthatlan betegsége folytán a kamara szolgálatából elbocsátott Trocsányi Soma dijnok nevének kérelme folytán és részére a közgyűlés egyszerűsminenkori végkielégítésül kegydíjképen 250 frtot szavazott meg.

Végül tett indítvány folytán Rath Károly a budapesti keresk. muzeum igazgatója, Weisz Bernát munkácsi szeszgyáros és Tóth István helybeli építész kamarai levelező tagokul megválasztván, a közgyűlés véget ért.

HIREK, VEZEKLÉS.

Villám villan, dübörög a menny,
A zápor zug, tombol a vihar,
Pokollá lett minden odafen,
Szilaj szélvész vad nótákat rival.

Fejünk felett lomha dörrenet
Ha átmozog hosszan, zordonul,
Egész valónk gyáván megre meg,
S kezünkben az eszköz is kihul.

Lenn orkán zug, fent a menny dörög
Föld a mennyel bosszusan csatáz.
S míg tusáznak mezőink fölött
Porba sárba omlik a kalász.

Ah! lesz velünk? Száz munkás keze
Tarlott mezőn vajjon mit arat?
Az éhesnek falajta lesz-e?
S ha tán, az lesz, magadnak mi marad.

... Ha de újra megdördült az ég
Porló testünk megrándul remeg
Hallod ember! miként sújtja még
Haragját le bosszus Istened?

Csak zug a vész! böszült haragja
Tördeli a hölgyek üstökét...
A víz fodrát vadul kavarja...
Tán fölöttünk megindult az Ég?

— S amíg a gyarló, hunnyász test remeg,
Bent a lélek barkából kiszáll
Istenéhez föl az égre megy.
S imát zeng az Ég villámainál.

»Bűnös vagyok, Szánj meg Istenem,
Ostorodot rólnak vedd le már!
Ez életben sohse vétkeztem
Ha kegyelmed most ölébe zára.

S meghallgatja jobb részük az Ur
Elül minden tomboló elem,
A víz fodra lassan elsimul,
S napsugár rezeg át a fellegen.

Nyugodt minden. S most a harc után
Hol, ki mondjon háladó imát?...

Kint a napnak enyhe sugarán
Sütkérez a hűtlen világ.

Madai Gyula.

* **Nem lesz ötödik osztály!** A múlt héten jelentettük, hogy a belügyminiszter Debreczen városának a helybeli róm. kath. főgymnázium ezéjaira részint kézpénzben részint építési anyagokban megajánlott 100.000 frt. alapítványára vonatkozó határozatát jóváhagyta s ezzel megnyitott a remény arra nézve hogy a főgymnázium 5-ik osztálya szeptemberben megnyitható lesz s így a szülők nem lesznek kénytelenek IV. gymnáziumot végzett vepezt fiaikat idegen helyen, nagy költséggel neveltetni. Ez a remény azonban mint sajnálattal értesülünk — meg hiúsult, mert a vallás és közoktatási miniszter a tanker. főigazgatóságához érkezett leiratában válaszul a kath. gimn. tanári karának ez irányban tett felterjesztésére — kijelentette, hogy a róm. kath. főgymnázium V. osztálya városi alapítvány jóváhagyatása daczára sem nyitható meg a jövő iskolai év elején. — Oka ennek az intézkedésnek körülbelül abban rejlik, hogy épen a múlt hónapban halt meg Frank Ferenc, a kegyes tanítórend magyarországi tartományi főnöke s így a kormány nem léphet érintkezésbe a renddel az új főgymnáziumban betöltendő tanári állások tekintetében; legyen azonban oka bármi — a tény megvan: Debreczen három IV. gymnáziumi osztálya felett a jövő évben

kolai évben is csak V. osztály lesz. Ezen csak egy uton lehet segíteni: magán tanfolyam utján, mely lehetővé teszi, hogy a gyermekek itthon maradjanak a szülők felügyelete alatt s nem kerüljen többé, mint körülbelül a felébe annak az összegnek, amelyet bármely vidéki városban tandíjért és ellátásért fizetni kell. Mi ezennel felszólítjuk azokat a szülőket, a kiknek olyan IV. gimn. osztályt végzett fiaik vannak, a kik az ev. ref. főgymnázium V. osztályába már felvehetők nem voltak és szeretnék, hogy gyermekük az V. osztályt helyben végezze el: jelentkezzenek szerkesztőségünkben, ahol egyszersmind a készülő magántanfolyamról, annak tanáraitól bővebb felvilágosítást is nyerhetnek. Ezeket különben, ha a dolog tényre válik, azaz a tanfolyam létesítéséhez elegendő számú tanuló jelentkezik, lapunkban is közölni fogjuk.

* **A házi pénztárnok szabadságán.** Máté Miklós Debreczen sz. kir. városi házi pénztárnokának pénztárnoka megkezdte egy havi szabadságának idejét mely augusztus hó 6-án jár le.

* **Vendégek a zeneakadémiában.** Szép számmal tekintették meg a városunkban időző tanárok tegnap váratlanul a zeneakadémiát. Ezen alkalomból Tóth Árpád igazgató Liszt Tannhauser nyitányát zongorán és Sz. Nagy Károly vezérigazgatóval Liszt-Bach híres G. moll Fantáziáját és Fugáját harmoniumon és zongorán adták elő. Végül Sz. Nagy Flóra k. a. Székely egyik »Magyar Ábrádjá«-val kedveskedett. A vendégek el voltak ragadtatva és az intézeti berendezés, szellem és a nyári tanfolyam nagyon meglepte a vendégeket. Vacsora után Dr. Rupp Kornél budapesti tanár és Sz. Nagy Kálmán zeneakadémiai orvos mulattatták a társaságot cimbalom, ének és zongora játékkal. A kedélyes társasága hajnali órákban távozott kedves emlékekkel a zeneakadémiából.

* **Az aratómunkások csalódása.** Hódmező-Vásárhelyen mintegy 1000 munkás maradt aratási munka nélkül, mert idejekorán nem akartak szerződést kötni. Péter Pál napján, a mikor a többiek már vigan arattak a határban, a kimaradt munkások kérvényt adtak be a földművelésügyi miniszterhez, hogy ajánlja őket a munkás-kereső földbirtokosoknak. Darányi miniszter taviratilag értesítette a munkásokat, hogy mivel már minden birtokos el van látva aratókkal, a munkásügyi osztályhoz már seuki sem fordul munkásokért. — A csalódott munkások erre újabb kérvényt intéztek a miniszterhez azzal az óhajattal, hogy fogadja fel őket a mezőhegyesi munkástartalékba; ha pedig ott teljes volna a létszám, akkor szervezzen H.-M.-Vásárhelyen egy új munkástartalékot azokból a vásárhelyi munkásokból, akik aratás nélkül maradtak. A miniszter erre azt felelte, hogy a mezőhegyesi készletnek teljes a létszáma, új telepet pedig nem létesít, mert a meglévő négy telep tökéletesen elegendő. A kimaradt munkások és családjai most a nyomorral küzdelemnek. Négy-öt ezer lélekről van szó, akik kétségbeesve várják máról holnapra mentő horgonyt, mely őket az inségből kisegítse. Dr. Baksa Lajos Hódmező-Vásárhely volt polgármesteréhez fordultak, akinek közbenjárására ma fogadta kihallgatáson a munkások kérdéskörét. A miniszter nagy érdeklődéssel megkezdte a helyzóról, miután komolyan figyelmeztette a munkásokat tevéseikre s intette őket, hogy hasonló tevéseiktől jövőre tartózkodjanak s az izgatásra, mely az idén is annyi sok munkás baját okozta, ne hallgassanak, teljes jóakarattal megígérte, hogy azon lesz, hogy azok a munkások, kik az aratásból önhibájukon kívül maradtak ki, f. hónap 20-án, esetleg előbb megkezdődő különböző földmunkálatoknál alkalmaztassanak. A munkások láthatólag megnyugodva fogadták a miniszter kijelentését s hogy az éhségtől a földmunkálatok megkezdéséig is megmentve legyenek, a belügyminiszternél kérelmeznek segítyt.

* **Vasvári Pál halálának évfordulója.** Ma negyvenkilenc éve annak, hogy a negyvennyolcas idők fiatalágának egyik Demosthenese. kit ékesen szóló, és elméje lángoló hazaszeretete, óriási akcióképességéért Kossuthnak hívtak hősi halált halt a gyalui havasokon.

Vasvári Fejér Pál csak 22 éves volt Debreczenben szervezett egy önkéntes százaljat, melyet Rákóczy-szabad-csapatnak neveztek s melynek Vasvári Pál őrnagyja volt. A Rákóczy-csapatot a gyalui havasok iűritésére rendelték s ott lelte hősi halálát a Rákóczy-csapat nagyrészevel, annak parancsnoka, a márciusi ifjak vezére Vasvári Pál is.

Togya Juon boesonza Magurán ma is élő s ma 87 éves oláh fejszével a legkegyetlenebb módon verte agyon Vasvárit. Azután többi társaival együtt levetkéstették és a meztelen hullakat ott hagyták a havasi vadállatok martalékául.

Midőn néhány nap mulva keresték a fiatal hős holttestét, nem ismerhették fel, a százakra menő, eltorzított, mestelen hullak között, Borus, ködös, esős nap volt ezelőtt 49 évvel is. ép úgy mint ma.

A kolozsvári Orsz. Tört. Ereklje Muzemum 1892-ben és 1853-ban felkereste a Funtinellét, megállapította a Vasvári elestek helyét, ideiglenes emlékekkel jelölte meg, kikutatta e harezból megmenekült a még akkor élt katonákat. Gyűjtött egy állandó emlék létesítésére és összegyűjtötte a szomorú utközetre tartozó történeti adatokat is, miket Hegyesi Merton a 48-as idők lankadatlan szorgalmu történetbuvára dolgozott fel. A jövő évben lesz a Vasvári halálának 50 évfordulója. Ez alkalomra össze gyűjtik és egy füzetbe foglaljuk a végzetes csatára tartozó összes adatokat, akéziót indítanak egy emlék felállítására nézve is.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Mély fájdalommal megtört szívvel tudatom felejtethetlen kedves jó férjem és rokon néhai polgár Vass Andrásnak folyó hó 6-án esteli 9 órakor, hosszas szenvedés után, életének 65-ik boldog hazaságának 9-ik évében történt csendes kimúltát. Felejtethetlen drága halottunk hült tetemei folyó hó 8-án délután 3 órakor fogtak, az ev. ref. egyház szertartásai szerint a Csapókerk I-30 járás 20-ik számú házuknál tartandó gyászima után, a Kossuth-utca sirkerbe örök nyugalomra letétni. Mely végtisztességtelre rokonainkat, barátainkat és ismerőseinket bánatos szívvel meghívom. Debreczen, 1898. július hó 7. Bánatos neje: özv. polgár Vass Andrásné szül. Papp Amalia. Számos közeli és távoli rokonok nevében is. Áldás és béke lengjen kedves halottunk porai felett! A temetést Dandó M. tem. intézete rendezi.

* **Nagyváradai rémhírek.** Ilyenkor kánikulában, a hírlapi kacsák kedves szezonjában pontosan felbukkannak némely fővárosi lapban ama bizonyos nagyváradai rémhírek, a melyek a naivak körében rémületet, a tapasztalt hírlapolvasók körében pedig harsogó derűtséget keltenek. Ilyen rémhír járja most be a fővárosi lapokat arról, hogy Nagyváradon be akarják hozni a halottégetést. Ez kétségtelenül szenzációs esemény volna és talán kissé kellemtelen is az »Dutreprise de pompes funebres« embereinek, akik kénytelenek lennének elkönyvettyélni koporsókészleteiket, — ha a nagyváradai halottakat csaknyán a crematoriumok mélyében helyeznék örök nyugalomra. Sietünk azonban az aggódókat és a halott-hamvasztás elvi ellenségeit megnyugtanni, hogy ez a rémhír minden alapot nélkülöz és a fővárosi lapok bizonyára az a tény tévesztette meg, hogy Nagy-Várad város tanácsa tényleg foglalkozik a halott-hamvasztás kérdésével, de egyelőre még csak az állati hullaká óhajta elhamvasztani.

* **Szülők figyelmébe.** Közéiskolai végzett tanárjelölt, ki már nyilvános iskolában is működött, előkészlet felvételi javító és pótvizsgálatokra bármely tárgyból és osztályból. Kedvező feltételek mellett: Csím a kiadóhivatásban vagy a szerkesztőségben meg tudható.

Az arad-békési evang. esperesség Csabán gyűlést tartott. Z s i l i n s z k y államtitkár szép beszédben hangsúlyozta, hogy a lelkészi fizetésekről szóló törvény nagy áldás a szegény protestáns egyházaknak. Steller Árpád és Frint Lajos jegyzőkké választották, Institoris Kálmán pedig egyházi bírónak. A csabai egyház indítványát a lelkészi fizetések kiegészítése tárgyában nem fogadták el. A gyűlés után bankett volt, a melyen Z s i l i n s z k y államtitkárt Z s i l i n s z k y Endre jegyző, Korén esperes pedig F á b r y alispán köszöntötte fel.

Árverés a vasuton. A vasuti kocsiiban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, egymint: bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműk, botok, napernyők, esernyők stb., Debreczen állomás podgyász felvételi helyiségében 1898. júl. hó 16. d. e. 9 órakor kezdetét vevő nyilvános árverésen el fognak adni. A befolyó összeg a városi szegény-alap javára fordítatik.

Újabb adományok. Az orsz. középiskolai tanárogyesület tagjai elszállásolási költségei fedezésére időközileg következő adományok jutottak kezneimhez: u. m. Zador Lajos az Vecsey Zoltán 5—5 frt., Szilágyi Balint ügyvéd és Donogán István 2—2 frtot. Addig is, míg a begyűlt összegekről végleges számondást tennék, fogadják úgy ezen, mint az előző igen t. adakozók az egy. érdekében hálás köszönetemet. Egyidejűleg köszönetemet nyilvánítom az elszállásoló bizottság azon igen tisztelt tagjainak, akik a nagy munkában készséggel támogattak: továbbá a helyi sajtónak, mely számos közleményemet szívesen közléte s a nagyérdemű közönség azon t. tagjainak, kik szívesek voltak szállásokat s fogadókát adni s a beszállásolási költségeire adakozni. Debreczen 1898. július hó 7-én O l á h Károly tanácsnok az elszállásoló bizottság elnöke.

Kirándulás a fogarasi kincstári gazdasági uradalomba.

A szolnok-doboka megyei gazdasági egyesület vezetése alatt egy 20 kiscgazdából álló társaság rándult a j. hó 3-án Fogarasra, hogy az ottani kincstári mezőgazdaságot és azzal kapcsolatos intézményeket megtekintse. A földművelésügyi miniszter gondoskodott a kiscgazdák ingyenes utazásáról és ellátásáról s utasította az uradalmat, hogy mindenekben kalauzolja őket.

A vasuti állomáson Török gazdasági intéző fogadta a társaságot és igen előzékenyen mutatta be a mezőgazdaság állattenyésztés és tejgazdaság vívmányait. A műtrágya használatát ez alkalommal nem sikerült bemutatni.

Igen érdekes volt az alsószombatfalvi méntelep és lótenyésztés megtekintése, hol R ó n a y szazados kalauzolta a vendégeket és mindenről kimerítő felvilágosítást nyújtott. Némi visszatetszést keletkezett az, hogy a fogarasi uradalom helyettes igazgatója nem kereste fel a különböző intelligens elemekből álló kiscgazdák társaságát.

A július 4-én tartott bucsubéden lelkésült tősztot mondottak Darányi miniszterre és éltették Török intézőt is. A sarkányi mezőgazdaságban D e r a M o t t e gróf intéző mutatott be sok érdekes dolgot a mezőgazdaság és állattenyésztés köréből és minden tekintetben a legelőzékenyebb módon állott a társaság rendelkezésére. Július 5-én a kirándulók gazdag tapasztalatokkal tértek vissza Szolnok Doboka megyébe.

A háboru.

— A harcztérről. —

Santiago de Cubából érkezett hivatalos jelentés:

Tegnap alkonyatkor az elsüllyedt torpedózó hajóknak 7 embere érkezett a la socapai üteghez és azt jelentették, hogy az Infanda Maria Theresia Punta-Buzon mögött a

kikötő latóhatárán túl nagy sérülésekkel folytatta útját és hogy az Almirante Oquendo lángokban áll. Más hajótörtek is érkeztek cda, a kik megerősítik ezt a hírt. Az ellenség ma reggel ismét csatározást kezdett és 7 emberünk megsebesült. Esecario csapata ideérkezett.

A hivatalos távirat hozzát teszi, hogy a konzulok küldöttsége fölkereste az amerikai lovashadosztály parancsnokát és annak az óhajtságnak adott kifejezést, hogy a bombázás megkezdésére kitűzött határidőt hosszabbítsák meg, hogy a külföldiek, valamint az asszonyok és gyermekek eltávozhassanak. A konzuli terület doyenje azt jelentette, hogy az amerikai tábornok beleegyezett a határidő meghosszabbításába júl. 5-ike d. e. 10 óráig, feltéve, hogy a spanyol csapatok nem intéznek támadást az amerikaiak ellen.

Santiago parancsnoka ebbe beleegyezett. **Kingston, júl. 6.** A Kaiserin und Königin Maria Theresia osztrák-magyar torpedó-kohajóról jelenti a Santiago de Cuba előtt folyó hó 3-ika óta lefolyt események egyik szemtanúja:

A Maria Theresia 77 menekülttel ide érkezett. A hajó tegnap reggel, 20 mértföldnyire keletre Santiago de Cabától, ért Kuba partjához, azután nyugat felé indult. Délélt 10 órakor a hajó fedélzetén levők szemtanúi voltak a harcznak. Ripper sorhajó kapitány a Maria Theresia parancsnoka az ütközet miatt nem lephetett érintkezésbe az amerikai tengernaggyal az iránt, hogy az osztrák-magyar konzullal beszélhessen. Az agyuharczot 1500 yardnyi távolságról vívták. Máj fél óra alatt a spanyol hajókat kitűnő magatartása daczára, felgyújtották, és teljesen megsemmisítették. Az egő Infanda Maria Theresia az Almirante Oquendo és a Vizeya hajók Santiago de Cubától 10—20 mértföldnyire nyugatra egyenkint önként zátonyra eveztek.

A Maria Theresia fedélzetéről lehetett látni, mint robbannak fel a hajók. A torpedó zúzódó hajókat elsüllyesztették. A Christobal Colon mintegy 60 mértföldnyire nyugat felé zátonyra jutott.

Az amerikai hajóhad sértetlen maradt, míg a spanyolok igen súlyos veszteséget szenvedtek. Az amerikaiaknak csak két halottjuk és néhány sebesültjük volt. Cervera tengernagyot elfogták. Santiago de Cuba városát állítólag ma fogják bombázni. Tegnap fegyverszünetben állapodtak meg, hogy a semleges nemzettek alattvalói elvonulhassanak. Ripper sorhajó kapitány reggel tanácskozott Sampson tengernaggyal, aki igen előzékeny volt vele szemben és 4 cónakot küldött Santiagóba, hogy az idegen alattvalókat felvegyék. Ezek között van egy osztrák alattvaló is, az olasz konzulok, a domingói és a paraguayi köztársaság konzuljai családjaikkal és egy orosz konzulátusi tisztviselő.

Az osztrák-magyar és a német konzuli ügyvivők, valamint az angol konzuli ügyvivő Santiagóban maradtak. Az angol és svéd alattvalókat a Pallas és Alert angol hajók szállították el. Kubából nem lehetett táviratozni, mert a kábelt szolgálati célokra tartják fenn.

Siboney (Kuba) júl. 7. Az amerikai csapatoknak jobb szárnyán a harez tegnap délután épp oly heves volt, mint a megelőző napokban. Mikor Lawton tábornok ostromra vezényelte csapatait El Ganey ellen, ezeket tartós és feltűnően szabályos, gyors tüzeléssel fogadták. Az amerikaiak erős puskatüzeléssel feleltek erre, ami a dombon felállított tüzéség is támogatott. Lawton segédcapatai is megérkeztek végre, mire a spanyolokat bal felől támadták meg.

Lawton csapatai már buvonultak a városba. Az utcákon ember ember ellen küzd. Az amerikaiak tegnap 1000 embert vezettek, köztük 159 halott. A hivatalosan megállapítandó szám azonban kétségkívül nagyobb lesz.

Madrid, júl. 7. Sagasta félt, hogy a vereség hivatalos közlésének pillanatában a spanyol nép dühe elementáris erővel fog kitörni és félnie kellett attól is, hogy a Cervera hajóhadát ért katasztrófa veszteség lesz az ő kormányának, a dinasztjának, a regens királynénak és fának is. Tényleg úgy látszik, hogy

Sagasta addig titkolta a valót, míg a királynénak elég ideje maradt, hogy a forradalom kitörése előtt elhagyhassa a fővárost.

Bécs, júl. 6. A Santiagóból érkezett hírek itteni politikai körökben komoly aggodalmakat keltenek a visszahatás miatt, a melyet a Madridba érkező gyász hírek Spanyolországnak belső viszonyaiban okozhatnak. Fokozza ezt az aggodalmat az a tény, hogy a kerítettek táborában napról-napra élénkebb mozgalom észlelhető. Egyedül az a gondolat vigasztal, hogy a békekötés ideje mind közelebb van, mert Spanyolország képtelen lesz a háboru folytatására és hiszik azt is, hogy most, a mikor az olasz és a francia új kormányok elfoglalták helyüket, az európai közvetítés gondolata is megérhetne.

Mindenki meg van persze győződve arról is, hogy Amerika most annál határozottabban fog ragaszkodni ahhoz, hogy a békét csak közvetlenül Spanyolországgal kösse meg, reméli azonban, hogy az európai hatalmak is megtalálják módját, hogy jó szolgálataik fölajánlásával, a mi nem lesz könnyű dolog, enyhítőlég hassanak a békeföltételék megállapítására.

London, júl. 6. A «Star» című lapnak azt a szenzációs hírt táviratozzák Madridból, hogy a regens királynő tegnap, a spanyolok vereségéről szóló hírek beérkezése után a legnagyobb sietséggel elutasított Spanyolországból, mert lázadástól félt. A hír megerősítésére szorult.

Madrid, júl. 6. A Fabra-ügynökség jelentése szerint a minisztertanács rövid tanácskozás után elhatározta, hogy semmiféle béketárgyalásokba nem bocsátkozik, hanem minden körülmények között tovább folytatja a háborut mindaddig, amíg csak egy spanyol katona is lesz Kubában.

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvásár.

július. 6.

Kőbányai sertéspiaccz. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 00—00 krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm sulyban) 57—58 krajczár Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) 57—58 krajczár.

Sertéslétszám: 1898. évi júl. 4-én — volt készlet 44.848 darab, 1898 július hónap 5-én felhajtattott 759 drb, 1898 július hónap 5-én napján elszállított 294 darab 1898 július hó 6-ik napjára maradt készletben. 45.314 darab. — A hizott sertés üzletirányzata csöndes.

Budapesti gabonatözsde.

július. 6.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

B á n s a	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.00
» »	77	—00—00	81	00.00—00.00
» »	78	—00—00	82	— — — —
Tiszavidéki ó	79	—00—00	80	00.00—00.00
» »	76	11.80—11.85	80	— — — —
» »	77	11.95—12.05	81	00.00—00.00
» »	78	12.10—12.20	82	00.00—00.00
Fehérvideki ó	79	12.25—12.30	—	—00— —
» »	79	11.75—11.90	80	— — — —
Fehérmegyei ó	76	11.80—11.75	81	— — — —
» »	78	12.05—12.15	82	00.00—00.00
» »	79	12.10—12.15	—	— — — —
Bácskai ó	76	11.85—12.00	80	00. — — —
» »	77	12.00—12.05	81	00. — — —
» »	78	12.15—12.20	82	00.00—00.00
Észak magy	79	— — — —	—	— — — —
» »	78	— — — —	80	— — — —
» »	79	— — — —	81	— — — —
		Min. hekt.-ben	Ar kilogram	
Rozs elsőrendű uj		70—72	0.00	0.00
» másodrendű »		—	0.00	0.00
Árpa takarmánynak »		60—62	0.00	0.00
» égetni való —		62—64	12.00	12.50
» sersződei —		64—66	7.30	7.70
Zab — — — — uj		39—41	5.25	5.30
Tengeri bánsági — uj		—	5.20	5.25
» más nemű —		—	5.10	5.20
Repeze bánsági		—	—	—

A bortörvény.

A m. kir. földmiveltügyi miniszter kiadványa.

7.

12. Ménes—magyarádi borvidék :
magában foglalja : Radna, Paulis, Ménes, Gyorok, Kuvin, Kovassinez, Világos, Galsa, Muszka, Pankota, Magyarád, Agris, Aranyág, Drauz, Silingyia, Apatelek, Boros-Jenő és Boros-Sebes területeit.

13. Verseck—fehértemplomi borvidék :
kiterjed : Tamas- és Krassó-Szörény vármegyékre és Torontál vármegye alibunári járására.

14. Szegszárdi borvidék.

kiterjed : Tolna vármegyére.

15. Villány—pécsi borvidék ;

magában foglalja : Buranya vármegye egész területét és Somogy vármegyének a 17. pont alá nem tartozó részét.

16. Badaesonyi borvidék,

magában foglalja : Zala vármegye tapolcsai járását, továbbá Meszos—Györök községet és Keszthelyt.

17. Balatonszemlői borvidék ;

kiterjed : Zala vármegye többi részere, Veszprém vármegyének veszprémi, enyingi, és devcserei, továbbá Somogy vármegyének, angyalóti, marczali és tabi járásaira.

18. Erdély—marosmenti borvidék ;

magában foglalja : Alsó-Fehér, Hunyad és Maros Torda vármegyéket.

19. Erdély—kisküküllőmenti borvidék ;

kiterjed : Nagy- és Kis-Küküllő vármegyékre.

20. Erdélyi borvidék ;

magában foglalja : Beszterce-Naszód, Fogaras, Kolozs, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyéket.

21. Alföldi borvidék ;

magában foglalja : Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének a 2. és 3. pont alá nem tartozó részét, továbbá Szabolcs, Hajdu, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Csanád, Csongrád, és Bács-Bodrog vármegyei egész területét. Torontál vármegyei egész területét az alibunári járás kivételével, továbbá Arad vármegyei területét, a 12. pont alatt fölhozott 18 község kivételével, Szatmárvármegye nagykarolyi, málé-szalkai, fehérgyarmati és csengeri járásait, továbbá Bihar vármegye derecskei, berettyóújfalui, cséffei, mező-keresztési, nagyszalontai és tordai járásait.

22. Fiumei borvidék ;

kiterjed Fiume város területére.

Az elmondott borvidéki beosztásban a törvényhatósági városok abban a területben foglaltatnak, a melyhez földrajzilag tartoznak.

Az általam már többször idézett minis-teri rendelet, mely az 1893 évi XXII-ik törvényzikk alapján adatott ki, a borvidékeket illetőleg még következően intézkedik :

Minden természetes bor, ha az azt termelő gazda, a kereskedő vagy az azt kimerő nem érné be általános elnevezésekkel — mint például »első-«, vagy »másodrendű asztali bor«, vagy »ó-bor«, »vörös bor« vagy »pecsenye bor«, — hanem azt származási névvel és megkívánja, jelölni, csak azon borvidék, helység- vagy helyszerinti elnevezéssel áruható, mely borvidék, helység vagy hegy szőlőtermeléséről származik.

Ezen általános szabályzat alól azonban ismét a tokaji borvidék borai annyiban kivezetnek kivételt a mennyiben a »tokaji«, »szamorodni«, »hegyaljai« vagy általánosságban a »tokaji borvidéki« vagy abba tartozó valamely község vagy hegy megnevezése azon borok forgalomba hozatalánál vagyis eladásánál, melyek külföldi mazsolaszőlő hozzáadásával készülnek, még akkor sincs megengedve, ha az illető borok tényleg (mint már előbb elmondam) a tokaji borvidéken termeltek.

A sikon könnyebben, kevesebb költséggel létesíthető a szőlő, ennek megmunkálása, trágyázása sokkal olcsóbb és az itt termelt bor nem olyan értékes, mint a hegyi bor és ezért a borvidékre való beosztás ezéja a hegyi

borok védelme. Azért oly borok, melyek a borvidék területein ugyan, de nem hegyen, hanem a sikon fekvő kertekben vagy homoki szőlőkben termelték, valamely borvidéki név alatt, vagy borvidéki elnevezéssel egyáltalán nem, hanem csak »kerti bor«, vagy »homoki bor« jelzéssel hozhatók forgalomba, adhatók el vagy mérhetők ki.

Végeztül az is tiltva van, hogy valaki külföldi bort hazai bor, hazai borvidék, vagy hazai termelési hely neve alatt áruljon.

Hazai és külföldi borok összeházasításából előállított keverék hazai termésű bor gyanánt, vagy hazai borvidéknek vagy termelési helynek neve alatt csak abban az esetben árusítható, ha a keverékben oly mennyiségben van hazai bor, vagy az illető borvidék vagy hegy borának jellegével egyenlő és ha az idegen bor a keverékben nem több aneak egy negyedénél — tehát, ha 100 literben legföljebb csak huszonöt liter külföldi bor van. —

Folyt. köv.

CSARNOK.

Ut közben.

— Regény egy kötetben. —

Írta : **TAMÁS JÓZSEF.**

27.

Márton elindult a muzeumkert felé. Haza akart menni. János kocsit szólított a sarokról és egy darabig gondolkodott, hogy hova is menjen.

A Duna tükre fölől csöndes szellő áradt s Márton kejjel szívta az éltető, üde levegőt, ami olyan nagyon különbözött a nappali főváros porral telített atmoszférájától.

Jó utat kellett tennie míg hazaért. Valami szorongó érzés fogta el, mikor a lépcsőkön fölhaladt s nem tudott magának számot adni róla, hogy miért.

A Sajtók szobájában égett a lámpa. Az ablak fehér függönyére egy leány alakja rajzolódott bizonytalan árnyékvonalakkal. Egy leány képe amint megörnyedve ül és a keze káprázatos gyorsasággal mozog valami munka fölött.

Óvatosan nyitott be az ajtón, nem akarta Annát zavarni. A leány mégis meghallotta hogy valaki benyitott. Márton még be sem ért szobájába, midőn a sötét konyha egyszerre eltelt világozással. — Anna nyitotta ki az ajtót.

- Jó estét kisasszony !
- Azt hittem az apám jött.
- Még nincs idehaza ?
- Nincs. Nem is szokott ilyenkor hazajönni.

Márton hallgatta a leány finom, behízelgő hangját, anélkül, hogy figyelt volna a szavak értelmére. Folytatta a beszélgetést, mert nem akarta, hogy Anna már visszamenjen a szobájába.

- Nem bántja a kisasszony szemét az éjjeli munka.
- Amugy sem tudnék aludni.
- Álmatlanságban szenved ?

A leány nem felelt. Márton fűzte tovább a beszélgetést.

- Miért nem fordul orvoshoz ?
- Legjobb gyógyszer nekem a munka.
- Még fog artani.
- Az sem baj. . .

Csönd volt a hatalmas épületkolosszus falai között. Bizonytalan homály telepedett meg. Lent a nyomdában a gép sem dolgozott. Vasárnap pihent az is.

Lassan, talán maguk sem vették észre, kijöttek a folyosóra.

Valami különös csábító varázsa volt az éjszakának. Csönd, nyugalom mindenütt.

Odatámaszkodott a leány a folyosó rácsához és nézett le az udvar sötétjébe. Aztán megszólalt. Olyan furcsa panaszos hangon beszélt.

— Apa mindig ilyen későn jön haza mióta itt lakunk. — Azelőtt sohasem tette.

Márton nézte a leányt és önkénytelenül kitört belőle a kérdés.

— Ilyen szomorú volt maga mindig, Anna kisasszony ?

Csöndes sirással felelt a leány erre a kérdésre. Olyan sok-sok szomorúság hangzott ki abból, hogy Márton megbánta kérdését.

— Bocsásson meg, ha megbántottam. — De lássa, én olyan faragatlan vagyok.

A leány csak sirt tovább, talán jól is esett, hogy könnyének szabad folyást engedhet.

— Nem akartam megbántani — mondta Márton. Tovább akarta vinni a beszélgetést. Nem tudta, hogy mit mondjon. Ügyetlennek ostobának érezte magát és újból megismételte a síró leánynak:

— Nem akartam kisasszony . . . Anna elcsöndesült lassan, lassan.

— Nem haragszom, — mondta — hiszen nincs rá okom. Olyan bolond vagyok, hogy minden felizgat. Jól esett sирnem.

Márton melegséget érzett és azon gondolkodott, hogy megmondja most mindjárt Annának, hogy feleségül akarja venni, mert — akarja !

Nem tudta, hogyan fogjon hozzá. A leány keze után nyúlt gyöngéden megszorította. Anna észre sem vette. — Csak nézett az ő csodás szomorú tekintetével a sötét semmiségbe.

— Anna, szólítot a Márton, Anna kisasszony.

Rémülten vonta ki a leány a kezét az övéből és szintén menekült az ajtó felé.

— Anna, szólít Márton újra s hangjában volt valami határozott. A leány megállott.

Folyt. köv.

VASUTI MENETREND.

1898. május hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul :		6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyvárad felé)	d. u.	3 37
P.-Ladányig (minden kedden)	déli	12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este	8 15
M.-Sziget felé (gyorsvonat)	d. u.	5 22
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	6 55
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	3 —
Szatmár—M.-Sziget felé	este	8 20
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 25
Miskolcz—Kassa felé	este	7 05
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u.	4 01
H.-Böszörmény—	m. á. v.-tól reg.	5 28
	vásártérről reg.	5 51
B.-Sz.-Mihály felé	m. á. v.-tól d. u.	4 06
	vásártérről d. u.	4 15
	m. á. v.-tól d. e.	11 20
	vásártérről d. e.	11 29
Füzes-Abony felé (m. á. v. től)	reg.	4 42
	(vásártérről)	reg. 5 —
*) P.-Ladánytól gyorsvonat.		
Ohat-Köcs-Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 16
	vásártérről d. u.	4 27
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	8 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 21

Debreczenbe érkezik :

Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	6 50
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2 40
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reg.	7 40
Csak P.-Ladánytól	reg.	5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
M.-Sziget—Szatmár felől	d. u.	12 16
M.-Sziget felől (gyorsvonat)	este	8 54
M.-Sziget felől	este	6 54
Csak Szatmárról	reg.	7 51
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől	déli	12 07
	vásártérré reg.	
B.-Szt.-Mihály-H.	m. á. v.-hoz	
Böszörmény felől	vásártérről	
	m. á.	7 57
	v.	8 09
	reg.	8 17
F.-Abony felől (v.	e	d. u. 3 29
F.-Abony felől	v.-hoz	d. u. 3 30
F.-Abony f.	vásártérré	este 6 32
F.-Abon	m. á. v.-hoz	este 6 41
Dere	vásártérré)	d. u. 5 27
	(m. á. v.-hoz)	d. u. 5 36
	elől (vásártérré)	reg. 7 50
	y felől (m. á. v.-hoz)	reg. 8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7 18
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u.	3 13
Jun. 1-től Saránd felől	este	9 25

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.